

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR WHICH IT STANDS: ONE NATION INDIVISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE FOR ALL."

VOLUME IV.—LETO IV.

CLEVELAND, O., PETEK (FRIDAY), FEBRUARY 11th, 1921.

Št. 35 (No.)

Posamezna številka 3c.

Single Copy 3c.

Entered as Second Class Matter April 29th, 1918, at the Post Office at Cleveland, O. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

ŽELEZNIŠKO-DELAJSKI ODBOR ZA-VRNIL APEL DRUŽB ZA ZNIŽANJE PLAČ.

PODANA ODLOČITEV PRAVI, DA MEZDNE POGODBE, KI JIH JE SKLENILA VLADNA ADMINISTRACIJA Z DELAVSKIMI ORGANIZACIJAMI, OSTANEJO VELJAVNE DO ZAKLJUČKA ZASLIŠEVANJ.

Chicago, Ill., 10. febr. — Železničarske organizacije smatrajo odločitev železniško-delavskega vladnega odbora, glasom katere ostanejo plače in pogodbe, sklenjene svojeasno med vlado in delavci, v veljavi, dokler se ne konajo vsa zaslišanja za zmago delavcev.

Ta odločitev je bila podana še predno so šli pred odbor zastopniki železničarskih organizacij, katerim je načeljeval Frank P. Walsh, da odgovorijo na apel zveze železničarskih družb za razveljavljanje obstoječih pogodb.

V očigled podane odločitve ni za delavske zastopnike preostajalo dost idruga kot da izročijo pisano poročilo, katero je pripravil predsednik železničarskega odbora pri Ameriški delavski federaciji, B. M. Jewell.

V tem poročilu se dolži železničarske organizacije, da namen vsega njihovega delovanja ni nič drugega kot uničiti kolektivno pogajanja in organizirano delavstvo sploh.

Z ozirom na podano odločitev vladnega odbora se je Mr. Walsh, legalni zastopnik železničarskih organizacij, izjavil, da je morda ena izmed najvažnejših izjav, kar se jih je kdaj podalo v Združenih državah z ozirom na delavstvo.

Walsh je tudi pobijal izjave W. W. Atterburyja, predsednika zveze železničarskih družb, češ, da ako se ne dovoli razveljavljanje mezdnih pogodb, tedaj bodo železniške družbe bankerotirale.

"Delavne pogodbe so na polovici železnice ravno iste kot so bile pred vojno, "je izjavil Walsh. "Njih preklic bi značilno uničenje svobode govora, pravico do organiziranja in kolektivnega pogajanja.

"Prepričan sem, da je bil Mr. Atterbury v svojem apelu neiskren. Na način, ki ga on predlaga, bi se prehranilo le 5 procentov od vseh stroškov, in ta izguba ni v stanu uničiti železnice. Samo površna preiskava bo dokazala številna nasprotstva v poročilu družb.

"Železnice so danes finančno močnejše kor kdaj prej. Nekatere družbe, ki imajo nezmožno upravo, so morda na robu propada, toda ali je to vzrok, da bi se vsem železničarjem znižalo plače v toliki meri, da bi niti ne zadostovale za življenje. 90 procentov prvotnih železniških družb ima \$3,010.000.000 preostanka, medtem ko je samo 31 družb, ki kažejo deficit, in tudi ta znaša samo \$116.000.000.

"Železnice se ne nahajajo v nikaki nevarnosti, u službenici niso zanemarjali svojega dela in niso povzročali nepotrebnih stroškov. Prošnja Mr. Atterburyja je del načrta za uničenje organiziranega delavstva, uvedbo odprte delavnice in odpravo kolektivnega pogajanja.

Mr. Walsh se je nato obrnil na vladni odbor s prošnjo, da pozove na zaslišanje 24 raznih prominentnih bankirjev, ki imajo tudi odločilno besedo pri upravi raznih železniških družb. Odbor je prošnjo po precejšnjem povpraševanju, kaj da bi bil namen njih zasliševanja, vzel v pretres.

"Mi hočemo dokazati," je dejal Mr. Walsh, "da imajo t i možejo finančno kontrolo nad železnicami, in da delavske pogodbe niso na nikak način obteževale železnice.

Financirji, katere se je imenovalo, so: Robert S. Lovett, William Rockefeller, H. W. DeForest, A. H. Smith, C. F. Baker, H. S. Vanderbilt, Samuel Rea, L. F. Loree, A. J. County, A. W. Krench, Julius Kruttschnitt, F. H. Davis, Fairfax Harrison, W. W. Atterbury, J. E. Reynolds, Charles Steele, M. H. Smith, Charles Hayden, A. H. Harris, C. H. Ingersoll, E. T. Stotesbury, H. Walters, T. Dewitt Cuyler in E. V. R. Thayer.

Z zasliševanjem se bo nadaljevalo v pondeljek

— Iz urada kluba društev S. N. Doma. V soboto dne 12. februarja t. l. se vrši seja kluba društev S. N. Doma ob 7:30 zvečer. Vabljeni ste vsi, da se udeležite točno.

Pruski monarhisti se pripravljajo.

Berlin, 10. febr. — (Poroča Leonard Spray.) "Ako imamo Prusijo, imamo vse." Ta zgodovinski izrek so si pruski monarhisti in reakcionarji vzeli k srcu.

Te mesece se bodo vršile volitve v novi pruski parlament. Da dobijo večino pri teh volitvah, so vse reakcionarne stranke na Pruskem pričele z velikansko kampanjo, ker prepričane so, da bi jim zmaga v Prusiji prinesla končno zmago širimo dežele.

Prepričani so, da bi jim njihova zmaga na Pruskem smrten udarec za nemško republiko, ter da bi pomenila povratek pruske Nemčije ter zopetna monarhije.

Ali jim je mogoče uspeti? Eno dejstvo je, ki je nadvse važno. — Komaj dve leti je tega, ko je stari režim popolnoma propadel, in ko je zbežal Viljem, se je zdela kot da je njim izginilo vse, kar je bilo z njim v zvezi. Toda v tem trenutku, ko se vrši boj za Prusijo, kar je tudi boj za republiko, se zdi, kot da je republika ona, ki je na defenzivi. Niso gradbeniki nove stavbi oni, ki so izzvali boj z monarhisti, temveč monarhisti so oni, ki so prišli zopet na dan in se dvignili iz skrivališč, v katera so odšli pred komaj dvema leti.

Njih drznost znači tudi njih zapljivost. Na njih zastavi je črn orel, in njih klic je: "Močna Prusija pod Hohenzollernci."

Bavarska vlada je priznala in odprto monarhistična. Na Saksionskem, kjer je bila svoječasno uvedena komunistična vlada, so reakcionarji pri zadnjih volitvah pokazali, da so jako močni, in tudi v Brunswiku in Biemenu se je nihalo začelo nagibati proti desni.

Nasproti, združeni in enotni fronti reakcionarcev pa ni opaziti drugega kot needinstvo. — Ker se demokratične in liberalne stranke zavedajo, da srednji razredi bolj in bolj vračajo vse teškoče in nepravilne na novi republikanski režim, so v svojem priporočanju republikanske vlade izredno zmerne, medtem ko so socialistične frakcije prepirajo med seboj.

Socialisti so razbiti v skupine vseh barv od svetlo rdečkaste do najbolj krvavo rdeče. Celo neodvisni, ki so pri zadnjih parlamentarnih volitvah nastopili z desnim krilom, so se razbili ob skalovju tretje internacionale.

Napad na nemško republiko izvršujejo nacionalna ljudska stranka in pa ljudska stranka, ki si cer marširata vsaka zase, toda bojujeta se skupaj. Te dve stranki sestojata iz jukerjev in velikih industrijalcev.

Obe stranki sta pričeli z volilno kampanjo istega dne. Njih govori in proklamacije tekmujejo med seboj v hvali in povzdigovanju Prusije, Posdama, princev in paradi.

Nacionalistična stranka je izdala na volilce naslednji apel:

"Pet stoletij brandenburške, pruske, nemške zgodovine, one nesmrne povestnice dela, in truda, boja in zmag, duha in meča, gleda na vašo odločitev.

"Ta dan bo odločil, dali naj se delo velikih Hohenzollernskih princev, Bismarckov in Steinov popolnoma razdene, ali naj zopet nastopimo pot, ki je dovela Prusijo in Nemčijo v velikosti in slavi.

Grof Westarp, ki je vodja konzervativcev, je dvignil volilni klic: "Močna Prusija pod Hohenzollernci!", pomaga pa mu dr. Herget ki pravi: "Volitve bodo odločilne. Ona je začela kričati, nakar je napadelec zbežal.

Drastična naselniška predloga.

Washington, 10. febr. — Senatni naselniški komitej je danes izročil senatni zbornici naselniško predlogo, ki je veliko bolj drastična kot pa katerakoli druga slična predloga.

Ta nova predloga, ki se jo priporoča kot nadomestilo za Johnsonovo predlogo, ki je bila sprejeta poslanci zbornici že pred več tedni, bi naj postala učinkovita 1. aprila in bi ostala veljavna do 30. junija 1922.

Medtem časom pa bi se ustvarilo že druge naselniške zakone, ki bi po mnenju senatorjev, ostali za vedno v veljavi. Predloga, katero priporoča senatni odsek, določa, da naj bi se tekom omenjenih petnajst mesecev dovolilo le po pet odstotkov od vsake narodnosti, pri čemur bi se smatralo merodajnim število oseb vsake narodnosti, ki so se nahajale v Združenih državah leta 1910. Ako bi bilo na primer leta 1910 v Ameriki 100,000 Slovencev, tedaj bi se pustilo semkaj le 5000 Slovencev na leto.

S to predlogo pa bi se ne storilo nobenih že sedaj obstoječih določb, ki se tičejo omejitve naseljevanja iz Kitajskega in Japonskega.

TRAGEDIJA V LORAINU.

Lorain, 10. febr. — Demeter Pop (najbrže Bolgar) je večeraj ponoči ustrelil svojo bivšo ženo Julijo, ki se je pred petimi dnevi ločila od njega ter se nato poročila z nekim drugim moškim, ki bi ga bil Pop gotovo tudi ubil, ako bi ga bil našel doma. Nato je ustrelil še sebe. Sedaj ležita Pop in njegova bivša žena skupaj v mrtvašnici.

bo dobila nazaj svojega kajzera." Dr. Hegt je bil svoječasno znan kot avtor izreka, ki se je glasil: "Ameriška armada ne bo prišla nikdar v Evropo, ker ne more niti frčati niti plavati."

Glavni predstavnik ljudske stranke pa je profesor dr. Boelitz. On se je pred kratkem na javnem shodu izjavil na sledeči način:

"Edinstvo države more temeljiti samo na kajzeru, misel na kategera tli še v vseh srcih naših najboljših ljudi. Duh Prusije, duh Potsdama se bo vrnil. Mi hočemo povrniti nemške kulture."

Ker imata te dve stranki na razpolago neomejena denarna sredstva, vodijo lahko propagando, s kakršno se njih nasprotnikom sploh ni mogoče kosati.

Vse sedanje teškoče, draginjo, pomanjkanje hrane in delavske nepravilne, se vrača na novo vladno. Vojne se niti ne omenja ne.

Nemčija ne bo postala monarhija danes ali jutri. Reakcionarji so preveč podkovani, da bi poskusili z nasilnim prevratom, ki ga ne smatrajo potrebnim. Njih nova strategika je manj nevarna in bolj učinkovita.

Njih namen je, da se republikance v Prusiji in po drugih nemških državah spravi z vlade in da njih mesta zasedejo monarhisti, čas pa naj bi prinesel ostalo. Taki so sedanji načrti nemških monarhistov.

— Škof Farrelly bolan. Škof clevelandske katoliške škofije, John P. Farrelly, je nenadoma obolel za pljučnico v Knoxville, Tenn., kjer se nahaja na obisku.

— Slovesna otvoritev mestnega kopališča 23. warda se bo vršila na praznik Washingtonovega rojstva 22. febr. Podrobneje bomo poročali pozneje.

Francoska delavska federacija izključila komuniste.

Pariz, 10. febr. — Glavni francoske delavske federacije je z veliko večino glasov glasoval za resolucijo, v kateri se zahteva izključitev komunističnih skupin.

Navzlic močnemu nasprotstvu radikalnih skupin, je bila s 82 proti 31 glasovom sprejeta resolucija, ki zahteva izključitev vseh onih, ki javno ali tajno želijo prevrniti vlado ali onih, ki vodijo propagando v prilog moskovske internacionale.

To je direktno izizvanje ekstremistične skupine, in pričakovati je, da bo v bližnji bodočnosti prišlo do razkola v federaciji kot je prišlo v socialistični stranki.

Vprašanje je prišlo na površje vsled akcije agrikulturne federacije, ki je izobčila dve provincijalni uniji, v katerih so dobili večino komunisti.

Policist prijet kot ropar.

Akron, 10. febr. — Danes je bil tu aretiran 28letni policist George Rosky, ki je obtožen napadanja in roparstva.

Rosky in neki njegov prijatelj, avtomobilski izvozeček George Krail, sta sinoči v Kenmore, nedaleč od tu, prišla v slešičarno Alberta Kayneyja ter pričela razgrajati. Lastnik ju je nato pognal iz prodajalne, in ju nekaj časa zasledoval z revolverjem v roki.

Tekom bega sta Rosky in Krail ustavila Martina Zelerja, ter ga oropala za \$13. Kayney, ki jima je sledil v avtomobilu, je tedaj ustrelil, ter ranil Roskyja v hrbet. Poklicana je bila policija, ki je Roskyju in Krailu sledila, ter ju danes jutraj aretirala. Pričakuje se, da se bo sklicalo posebno veliko poroto, da preišče ta slučaj.

ŽELEZNIŠKE DRUŽBE TRGAJO PLAČE.

Houston, Tex., 10. febr. — St. Louis-San Francisco železniška družba je danes naznanila, da bo znižala plačo svojim delavcem, ki so zaposleni ob progah, od 42 c na uro na 25c. Krajinski unijski uradniki izjavljajo, da družba s tem krši mezdno pogodbo, ki jo je sklenila organizacija z vlado tekom njene administracije železnice.

BITKA MED NEMCI IN BELGIJSKO PATROLO.

London, 10. febr. — Brzojavka iz Amsterodama poroča, da je v Aix-la-Chapelle prišlo do resnih bojov med nemškim prebivalstvom in belgijsko patrolo. Do spopada je prišlo, ko prebivalstvo ni hotelo poslušati ukaza belgijskega poveljstva, ki ni dopustilo praznovanje pusta preko določene ure zvečer. Belgijsko vojaštvo, ki ima seden na okraj je ustrelilo na množico, in več oseb ranilo.

— Pogreb. V soboto dne 12. februarja ob 9. uri dopoldne se vrši pogreb Fr. Jančarja, ki je bil ubit od avtomobila v sredo popoldne. Pokojni je bil član društva Carniola Tent št. 1288 Macabees in zato se torej opozarja vse člane omenjenega društva, da se vdeležijo pogreba, ki se vrši iz hiše žalosti 10622 Everton Ave.

Obravnava proti rudarjem v W. Va.

Williamson, W. Va., 10. febr. — Obravnava proti premogarjem, ki so obtoženi uboja privatnih kompanijskih birčev, ki so prišli smetat družine premogarjev iz družinskih stanovanj v Matewanu, se danes ni mogla nadaljevati, ker več priči ni bilo navzočih. Vseh priči pri obravnavi je okrog 200. Sodnik Bailey je izjavil, da bo odsotne priče s sodnim pozivom poklical, da pridejo k obravnavi. Obravnava se bo nadaljevala jutri.

Mala sodna dvorana je bila danes polna ljudi, ko se je pričelo z obravnavo, kajti mislilo se je, da se bo pričelo z zasliševanjem priči.

Polkovnik Hall, ki poveljuje zveznim četam, ki so bile poklicane semkaj, je bil tudi navzoč v sodni dvorani. Z ozirom na razdirajoče odgovore, da bodo čete kmalu odpoklicane, se je polkovnik Hall izjavil, da on ni dobil nikakih tozadevnih odredb. Izjavil je, da bo razvoj obravnave proti 21 obtoženem pokazal, koliko časa bo potrebna prisotnost vojakov. Kot se naznanja danes, namerava odvetnik za obtožence predlagati, da se porota poda na tje mesta, kjer se je vršil boj, v katerem je bilo ubitih 10 oseb.

Zadružništvo - zdravilo obtoječe krize

Sinoči se je otvoril v avditoriju Engineers poslopja vse-ameriški zadružni kongres. Otvoritveni govor je imel predsednik organizacije lokomotivskih strojevodij, Warren S. Stone, ki je tekom svojega govora izjavil, da Združene države etoje pred svojo največjo krizo, kar jih pomni njih zgodovina. Stone je dejal: "Na tisoče farmerjev propada, in treba je, da se celotni sistem transportacije in distribucije, prodaje in kupovanja izpremeni, ako hočemo rešiti narod pred propadom."

"Farmer še ni nikdar dobil za svoje produkte, kar bi bil moral dobiti, med tem ko je moral konument plačevati po trikrat in štirikrat toliko kot je dobil farmer. Upam, da se bo na tem kongresu izdelal kak načrt zadružnega nakupovanja in prodajanja, ki bo rešil ta pereči problem."

"Delali smo resolucije že leta in leta, toda naše resolucije niso bile vredne niti toliko kot je stal papir, na katerem so bile pisane. Ako je bil kdaj čas, ki je zahteval od ljudstva, da začne misliti trezno, tedaj je tisti čas sedaj. Pod omnošaji, ki vladajo sedaj, ne bi mogla napredovati in obstajati nobena dežela."

— Zoperstavljanje prav nič ne pomaga. Sodnik Howells je obsodil Joe Spitzerja, 2415 Abbey Ave. na \$500 globe ker ni spoštoval prohibicijske postave Spitzer se je nekaj jezil in gođdmjal ter vprašal sodnika, za kaj mu je naložil tako visoko kazen. Zvedel je, da mora plačati \$400 ker je imel v hiši pišča \$100, nadaljnih \$100 pa, ker ni takoj povedal resnice. Nato je zahteval Spitzerjev odvetnik, da gre sodnikova izjava dobesedno v zapisnik. To je sodnika tako razljutilo, da je povišal kazen na \$1,000.

— Cena jacej se padla, kot pravijo tržna poročila, in sedaj se prodajajo pod 38 in 42 c ducat.

Velik naval ženskih naseljenk.

New York, 10. febr. — Statistika, ki jo je danes objavil naselniški komisar F. A. Wallis, dokazuje, da je v zadnjem času prišlo prihajati izredno veliko število deklet in udov, ki želijo najti v Ameriki svoje slabše polovice.

Poročilo Wallisa izkazuje, da se te ženske v prvi vrsti podajajo v zapadne kraje Združenih držav. Kot se zdi, so evropske ženske zvedele, da v tem delu Združenih držav živi približno 10,000,000 samcev, in odločile so se, da ta položaj izkoristijo.

Pred vojno so ženske tvorile le 30 procentov od vseh naseljencev. Sedanji naselniški rekordi pa izkazujejo, da pride v New York vesk dan od 1200 do 1300 žensk. Veliko število od teh je prišlo izključno z namenom, da najdejo moše. Vpoštevati je treba, da je danes v Franciji, Angliji in Italiji 5,000,000 žensk, katerim je vojna vzela njih moše. 47 odstotkov od vseh naseljencev iz Francije tvorijo ženske; 40 odstotkov od vseh naseljencev iz Anglije so ženske, iz Italije pa prihaja ravno toliko žensk kot moških.

Wallis pravi, da je prepričan, da bo tekom tega leta prišlo v Ameriko veska skupaj naj 1,000,000 neomeženih žensk.

MOONETIČNA ŽENA UPA, DA BO MOŽ OPROŠČEN.

San Francisco, 10. febr. — Rena Mooney, žena Thomas Mooneyja, ki je bil obsojen na smrt, in pozneje pomiloščen v dosmrtno ječo, upa, da bo izjava Johna Mc Donaldla, ki dakazuje, kako so se kapitalistični interesi zarotili, da namenoma dosežejo Mooneyjevo obsodbo, prinesla njenemu možu svobodo. Poročila iz san quentinskega zapora, kjer se nanaja Mooney, pravi, da je Mooney pri najboljšem zdravju, in da je še ravno tako duševno čil kot prej. Na drugi strani pa se poroča, da bivši okrajni pravdnik Fickert, ki je v največji meri odgovoren za Mooneyovo obsodbo, hira, n da le se s težavo opravlja odvetniški posel.

— Sinoči se je na zapadni 25. cesti pojavil silen požar, ki je uničil, en cel blok, ter napravil za \$100,000 škodo. Več oseb je bilo v smrtni nevarnosti in le pogumu neke 17letne deklice, ki si je kljub dimu in ognju priborila pot k telefonu, se je zahvaliti, da ni več ljudi postalo žrtev ognja.

— Pred sodnikom. "Oh gospod sodnik, samo enkrat sem ga prodal," se zagovarja Leo Nawrocki, 5903 Ackley Ave. Sodnik: "To je bilo popolnoma dovolj. \$200 in stroški."

Karl Weiss, 2819 Woodland Ave., "Nikdar še nisem slišal o Crabbovi postavi!" Sodnik Stevens: "Dvesto dolarjev in stroški."

Frank Gorišek, stanujoč na 1391 E. 55th Str. je bil tudi obsojen na \$100 globe, ker ni veroval v sušo. Izgovor, da je bila pijača enega njegovih bordenjev, ni nič pomagala.

— Na Delo! Mnogo je Slovenk v Clevelandu in pričakuje se, da pride sleherna, kateri le čas dopušča, nocoj v Slovenski Narodni Dom, kjer bodo clevelandske ženske in dekleta vstavile svoj klub v svrhu agilnejšega delovanja za Slovenski Narodni Dom.

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 Business Place of the Corporation: 6418 ST. CLAIR AVE.

SUBSCRIPTION RATES:
 By Carrier 1 year \$5.50, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
 Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail..... 1 year \$6.00, 6 mo. \$3.50
 3 mo. \$2.00.
 United States 1 year \$4.50, 6 mo. \$2.75, 3 mo. \$2.00
 Europe and Canada 1 year \$7.00, 6 mo. \$4.00
 POSAMEZNA ŠTEVILKA 3c SINGLE COPY 3c

Lastuje in izdaja za
Ameriško-Jugoslavanska Tiskovna Družba.
 6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 651. 6418 ST. CLAIR AVE.

Za vsebino oglasov ni odgovorno ne uredništvo, ne upravnništvo.
CLEVELAND, O., PETEK (FRI DAY), FEBRUARY 11th, 1921.

104

KJE JE VZROK?

Ni je stvari bolj zanimive ali bolj važne kot delovanje človeškega duha. Pomislite, kako zanimivo bi bilo, če bi bilo mogoče opazovati delovanje možganov in aktualno videti reči, ki se gode, kadar se prijavi nova misel od vznaj, in začne delovati ustroj, ki ustvarja nove misli.

Za vsako človeško misel in dejanje je odgovoren kak zunanji vpliv, pod katerem se v različnih možganih misel razvije na drugačen način. Vzemimo na primer sedanji takozvani val kriminalnosti, ki se je, sodeč po poročilih, razgrnil v večji ali manjši meri okrog vse zemeljske obale. Tudi za ta pojav morajo biti odgovorni kak zunanji vplivi, kot so bili influenčni bacili odgovorni za razširjenje influence širom sveta. Nekateri ljudje še vedno nočejo priznati, da pojav zločinov po svetu znači, da morajo biti zanj odgovorni identični vzroki, in iščejo mesto tega vzroke v demoralizirani policijski upravi tega ali onega mesta.

Kaj je torej vzrok, da ljudje vprizarjajo najdrznejše zločine in umore, ne da bi pomislili v nevarnost, v katero se podajajo.

Slabi časi so tu; to je res. To ima svoj vpliv. Tudi vojna, in v zvezi z njo govorjenje o pobujanju in nasilnostih, izigrava kolikor toliko vpliva, toda če bi pripisovali tema vzrokoma vsa tekoča kriminalna dejanja, bi se gotovo zmotili.

Nam se zdi, da eden izmed poglavitnih vzrokov zločinskega vala tiči v tem, da je ves svet v splošnem zgubil svojo vest. Zadnje čase je svet okusil toliko brezvestnosti, da ni čuda, da so slabotnejši duhovi pričeli prihajati do prepričanja, da ne velja biti dober in pošten, temveč da se je treba posluževati čim direktnjših metod.

Pomislimo na položaj, ki ga je ustvarila vojna. Onim ki so imeli že prej dosti, je prinesla še več, ki so imeli prej malo, je vzela še tisto malo. Vojna je koncentrirala bogastvo vsepovsod. Vsepovsod se obdavi reveda do skrajne meje njegove zmoglosti, bogatini pa se rede čimdalje bolj. Profitarstvo cvete po vseh deželah, in poskusi, da se je zatre, so tako otročji in neučinkoviti, da ne morejo imeti drugega učinka kot da ustvarjajo pri ljudeh le jezo in zakrknjenost.

Pred par dnevi ste čitali med dnevnimi novicami,

kako so razni armadni častniki, ki so bili v civilnem življenju solastniki raznih korporacij, ogoljufali vladu pri naročilih in prodajah konjske opreme za več milijonov dolarjev. Ti častniki se gotovo prištevajo med najboljše in najpatriotičnejše kroge v deželi. Znano je, da se je tekom vojne potrošilo en bilijon ljudskega denarja za aeroplane, ne da bi se bil poslal na fronto en sam zrakoplov. Tudi premogovni podjetniki so kot "patrijotje" storili svoj delež, da dokažejo svojo brezmejno ljubezen do domovine. Dokazano je, da so računali ves premog, ki so ga prodajali vladi, po par dolarjev pri toni več kot pa privatnim podjetjem. Istotako se je goljufalo in grafito pri gradnji ladij, pri nakupih municije, obleke, in sploh povsod. Toda ali ste že slišali, da je bil kaznovan izmed teh veljakov, ki so si polnili žepe z ljudskim denarjem, medtem ko je cvet dežele prelival kri na bojnih poljanah?

Posebno v Ameriki je položaj tak, da se človeku zdi, kot da sploh ni več nobenega zakona, kateremu bi bili podrejeni ti moderni piratje. Razkritja o velikih goljufijah ne povzročajo nikakega posebnega presenečenja, in nihče ne pričakuje, da bo kateri izmed prizadetih kaznovan.

Duševno čil človek gre preko takih stvari brez nezgode, ker ve, da je to le začasen pojav, in da bodo ljudje končno vendar prišli do spoznanja in napravili konec takim rečem. So pa tudi ljudje, katerih duh je v življenjskem boju že tako oslabil, da si vspricho takih reči mislijo: "Ves svet stoji na laži in goljufiji. Zakaj bi si jaz ne pomagal na ta ali oni način?"

Ta proces mišljenja bi morda videli, če bi bilo mogoče opazovati delovanje možganov; ako ne v vseh slučajih, gotovo v številnih, kajti nemogoče si je misliti, da bi zla dejanja enega razreda ostala brez vpliva na mišljenja drugega razreda.

FRANCIJA IN DUŠEVNO NADVLADJE V EVROPI.

(Dalje.)

Francosčina in bližnji Vzhod pred svetovno vojno.

Posledice poraza, ki ga je doživela Francija pod vladjo Napoleona III. v letih 1870-71, so bile uničevalne v vsakem oziru in tudi za intelektualni vpliv francoskega naroda. Nemška vseučilišča so stopila na mesto francoskih, očisti narodov, ki so iskali svojo izobrazbo v tujini, so se začele obračati v Berlin in ne več v Pariz kakor prej. Dočim pa je Nemčija povsem izpodrinila francoski vpliv n. pr. Rusiji (dejstvo, da je obstojala zveza med Francijo in carsko Rusijo ne menja nič na stvari), so se Francozi vendar obdržali v takolimenovanem Levantu, t. j. na vsem bivšem turškem ozemlju in na Grškem. V teh krajih je bil vpliv francoskega jezika in francoskega duha zelo velik, kljub nasprotnemu prizadevanju nemškega duševnega imperijalizma. Na podlagi posebnih predprav na Turškem in Grškem (razne

kontrole, Francija je obenem z Anglijo, zaščitnica grške neodvisnosti, dalje zaščitnica kristjanov na Turškem itd.) si je ustvaril francoski narod poseben sistem šol in zavodov, ki skrbijo za širjenje francoskega jezika med tamkajšnje inteligence. Radi tega ga ni turškega ali grškega inteligenta, ki bi ne znal dobro francoski in ki bi ne poznal francoske kulture v precejšnji meri.

Francoski duh v Jugoslaviji.

Po vojni je začel francoski val zopet močnejše pljuskati na celem Balkanu. Poleg dosedaj ohranjenih postojank na Turškem, Grškem in Romunskem je začel obkroževati zmogoslavni francoski intelektualni imperijalizem nova ozemlja—mlado Jugoslavijo.

Pred vojno je bil vpliv Francije v tem oziru zelo neznamenit, bodisi v vsakdanjem življenju bodisi v šoli. Kar se tiče šole, naj se naglasi, da se je poučevala nemščina po srednjih šolah bivše Srbije v vseh osmih razredih, dočim se bila odmerjena francosčini le štiri zadnja leta. To razmerje bi bilo ostalo skoraj gotovo neizpre-

menjeno tudi v Jugoslaviji po zmagi, da ni prišla invazija srbskih dežel s strani Avstrijcev in Nemcev in izselitev dobrega dela srbskega prebivalstva in z njim na stotine šolske mladine. Vsa ta šolska mladina se je šolala v treh letih izgnanstva skoraj izključno v Franciji.

To dejstvo je imelo dalekosežne posledice za duševno zblizanje francoskega in jugoslovenskega naroda. Ze leta 1916. v mesecu novembru se je napravil v tej stvari prvi uradni korak s strani obeh prizadetih vlad, francoske in srbske vlade, s tem, da ste sklenili ti dve vladi poseben šolski dogovor z ozirom na vzgojo in pouk izseljene srbske šolske mladine.

Po svojem obsegu je bil ta dogovor le neznatne naravi. Šlo je v prvi vrsti za to, da se doseže od francoskega naučnega ministristva, da prizna srbski maturi enako veljavo (equivalence) s francoskim "baccalaureat-om," tako da bi bilo mladim Srbom omogočeno vpisovanje na razna francoska vseučilišča. V drugi vrsti je bilo treba poskrbeti za številne dijake srednjih šol, ki so morali prekiniti svoje nauke vsled sovražne invazije. V to svrhu so se ustanovili posebni tečajji za maturante po nekaterih francoskih mestih. Celo zadetvo pa je vodil srbski šolski urad v Parizu (Office Scolaire serbe), ki je bil ustanovljen v zmislu gorimenjenega dogovora med srbsko in francosko vlado.

Nova kultura in šolska pogodba.

Po povratku srbskih in drugih beguncev, katerih večina je živela v Franciji, se je lotila Jugoslovenov prava francoska bolezen, ljudje so začeli kar noreti za francosčino in vse, kar je francoskega: pravi, pravcati snobizem.

Vsled tega razpoloženja se je ustvaril v Jugoslaviji ugoden položaj za vse prijatelje in prepovednike tesnega duševnega zblizanja med obema narodoma.

Samo po sebi se razume, da stara šolska pogodba iz let 1916. ni več mogla zadostovati novim potrebam. Zato se je začelo misliti na novo in širšo pogodbo, s katero bi se osigurali za vedno tesni intelektualni odnošaji med Jugoslovenci in Francozi. Načrt te pogodbe je že izdelan in ga proučujemo sedaj francoski in jugoslovenski narod vseučiliški in uradni krogi. Kljub temu, da so hoteli splošniki tega načrta obdržati stvar tajno, dokler ne postane gotovo dejstvo, se je posrečilo vendar nekaterim listom dobiti vpogled v natančno besedilo nove pogodbe.

V nastopnem naj označim le najglavnejše določbe te velevažne

kulturne pogodbe. Obe prizadeti vladi smatraje za najizdatnejše sredstvo v dosegu najintimnejšega duševnega zblizanja med Jugoslavijo in Francijo: 1. šolanje jugoslovenske mladine v Franciji in poučevanje francosčine v Jugoslaviji; 2. v obeh deželah se ustanovijo v področju vseučiliš posebeni jugoslovenski, oziroma francoski instituti; 3. izmenjava vseučiliških profesorjev; 4. v Jugoslaviji bi se ustanovile francoske biblioteke, v svrhu širjenja francoskih knjig, revij in listov; 5. organizacija prevodov v srbohrvaški jezik važnih francoskih del, ki niso še prestavljena; 6. v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani se ustanovijo posebni francoski zavodi (Maisons francaises) v katerih se bodo nahajali umetniški in trgovski muzeji, dalje društva in krožki.

Nadaljne določbe se tičejo šolanja jugoslovenske mladine v Franciji. V ta namen se bo zahteval od francoskega parlamenta poseben kredit za stipendije. Med drugimi določbami o visokih šolah je posebno važna tista, ki se nanaša na morebitne reforme. Za ta slučaj se obvezuje jugoslovenska vlada in tudi francoska, da boste gledali, da se organizacija visokih šol v eni in drugi deželi kar najbolj izenači.

Sledijo še nekatere splošne določbe o srednjem, ljudskem in tehničnem in stanovskem pouku. Tudi v teh vejah se predvideva gotovo število študentov, ki se bodo učili v Franciji večinoma na stroške francoske vlade.

Pouk francosčine v Jugoslaviji.

To bi bile v splošnem obveze s francoske strani. Sedaj pa sledijo važne določbe, ki se tičejo pravice "francoskega jezika in duha" v Jugoslaviji. Namen obeh vlad je, da se omogoči čim večjemu številu jugoslovenskih mladeničev, da bodo lahko študirali po francoskih vseučilišjih. V ta namen se obvezujeta obe vladi, da ustanovite v Jugoslaviji čimvečje število dvojezičnih šolskih zavodov, večinoma srednjih šol vsake vrste. Ti zavodi bodo lahko državni in zasebni. Vzdrževanje dvojezičnih šol bi šlo na skupne stroške francoske in jugoslovenske vlade in sicer tako, da bi jugoslovenska vlada skrbela predvsem za šolska poslopja in njih notranjo opremo, dočim bi plačevala Francija francoske učne člove in skrbela za učila, šolske knjige, zemljevida, instrumente, biblioteke itd. Obe državi pa boste ustanovili določeno število stipendij za dijake teh dvojezičnih šol, v prvi vrsti za sirote padlih vojakov

v treh zadnjih vojnah, ki jih je imela Srbija.

Z ozirom na visokošolski pouk francosčine predvideja pogodba takojšnjo ustanovitev stolice za francoski jezik in književnost na belgradskem vseučilišču in — čimprej bo mogoče — tudi na drugih jugoslovenskih univerzah. Pouk bo poverjen francoskim profesorjem in lektorjem, ki jih bo plačevala jugoslovenska vlada.

Francija in duševna 4

Vodstvo in nadzorovanje.

Vodstvo in nadzorovanje pouka bo poverjeno posebnemu šolskemu uradu, ki se ustanovi v Belgradu (Office d'Enseignement Francais). Na čelu mu bo ravnatelj, francoski vseučilišni profesor, ki ga bo imenovala francosko naučno ministristvo sporazumno z jugoslovenskim.

Naloga francoskega šolskega urada v Belgradu bo predvsem organizirati pouk francoskega jezika v Jugoslaviji. Nadzoroval bo izvrševanje šolske pogodbe in bo posredoval med francoskimi in jugoslovenskimi učenjaskimi krogi, da pride med njimi do najožjstikov. Dalje bo poverjena temu uradu srb za prirejanje javnih predavanj v francoskem jeziku po Jugoslaviji.

Francoskemu šolskemu uradu v Belgradu bo odgovarjal v Parizu jugoslovenski šolski urad (Office Scolaire Yougoslave), kateremu bo poverjeno nadzorovanje in pokroviteljstvo nad jugoslovensko mladino, ki se bo učila v Franciji v zmislu meravane šolske pogodbe. Zraven tega in neodvisno od šolskega urada bo imelo jugoslovensko naučno ministristvo v Parizu še posebnega zastopnika. Njegova naloga bo proučevati vsa vprašanja, ki se bodo tikala duševnih odnošajev med Francozi in Jugoslavijo, posebno pa bo imel skrbeti za to, da vzbudi pri zasebnih francoskih kulturnih društvih kar največ zanimanja za širjenje francoskega duševnega in moralnega vpliva v Jugoslaviji.

Nadaljevanje na strani 4.

KUPITE DELNICE SLOV. DEL. DOMA V COLLINWOODU.

List Enakopravnost je pričel izhajati iz potrebe. Tako je tudi potrebno, da se ga povsod do cilja—trajne in neomajene podlage v splošnem. Da se to uresniči, je velike važnosti to, da se vsak izmed čitateljev potrdi pridobiti čimveč novih bralcev—narodnikov. List je namenjen mnogo za vas, da za vas, ki čitate te vrstice. Koliko ste pa storili vi za list?

ANATOLE FRANCE:

KUHINJA PRI KRALJICI GOSJI NOZICI.

Poslovenil OTON ZUPANČIČ

Vedenje tega gosta je mojega očeta presenetilo in celo razdrazilo. Toda znal se je premagovati. Vstal je, s prtičem pod pazduho, stopil je h kaminu, uprl pesti ob stegna in se pripognil nad plamen.

Ko si je dovolj ogledal svoje razdejano ognjišče in brata Angela, pokritega s pepelom, je izpregovoril:

"Vaše veleblagorodje mi bo že oprostilo, ali jaz vidim tukaj samo izprijenega meniha, pa nikake salamandre."

"Sploh pa," je pristavil oče, "mi je malo žal. Zakaj, kakor sem slišal praviti, je to grda žival, kosmata in rogata, z velikimi kremplji."

"Kakšna zmota!" je odgovoril črni možak; "Salamandre so podobne ženskam, ali, pravilneje rečeno, Nimfam, in so bitja popolne lepote. Toda bedak, da izprašujem vas, ali vidite to-le tukaj. Treba mu je bili filozofu, kdor hoče videti Salamandro, in mislim, da v tej kuhinji pač ne bo filozofov."

"Utegniti bi se motiti, gospod," je oporekel abbe Coignard. "Jaz sem doktor teologije, magister lepih umetnosti; prej sem poučeval krške in latinske moraliste, katerih maksime so mi krepčale dušo v zmehd mojega življenja, in prav posebno sem rabil Boettija za obkladek zoper duševne bolečine. In tukaj-le poleg mene sedi Jakob Vrtiražen, moj učenec, ki zna iz ust sentence Publija Sirksega."

Neznaneč je obrnil proti abbeju svoje rumene oči, ki so se čudno svetile nad orlovskim nosom, in se je uljudneje, nego bi pričakoval od njegovega divjega obraza, opravičil, da ni na prvi hip spoznal odlične osebe.

"Zelo verjetno je," je pristavil, "da je ta Salaman-

dra prišla zavoljo vas ali vašega učenca. Videl sem jo prav razločno s ceste, ko sem šel mimo te kuhinje. Bila bi bolj vidna, ko bi bil ogenj živahnejši. Zato je treba dobro netiti, kadar začutim, da je v kaminu Salamandra."

Toliko da se je neznanec ganil, da bi iznova razgrehal pepel, je brat Angelus plašan pokril svojo juho s koncem halje in je zaprl oči.

"Gospod," je nadaljeval Salamandr, "dovolite, da se vaš učenec približa ognjišču in pove, ali ne vidi nad plamenom nekaj ženske podobnega."

Tisti hip se je dim vstajajoč v dimnik, s posebno gracio zaokrožil in je delal obline, ki bi lahko predstavljali bujno razvite boke, če si vso svojo pozornost do skrajnosti napel, seveda.

Zatorej se nisem kar na lepem zlagal, ko sem rekel, da sem mogoče res nekaj videl.

Komaj sem bil dal ta odgovor, že je zamahnil neznanec s svojo čez vse mere dolgo roko in me je udaril po rami tako trdo, da sem mislil, zdaj mi je pa zlomil ključnico.

"Dete moje," je rekel takoj z zelo milim glasom, dobrodušno me gledaje, "moral sem napraviti na te ta krepki vtisek, da ne boš nikoli pozabil, kdaj si videl Salamandro. To je znamenje, da ti je namenjeno postati učenjak in morda vedež. Sploh sem že iz tvojega obraza ugodno sklepal na tvoj razum."

"Gospod," je pripomnila moja mati, "vsega se nauči česar se le hoče, in če Bog da, bo duhovni gospod."

Gospod Jerom Coignard je pridodal, da so mi kolkortoliko koristile njegove lekcije, in oče je vprašal tujca, ali gospod ne bi hoteli malo prigrizniti.

"Jaz nimam te potrebe," je rekel možak, "in lahko prebijem leto in dan in še čez brez vsakokršne hrane, razun nekega elektrisa, katerega sestava je znana samo modrijanom. Ta sposobnost ni nič meni posebnega; skupna je vsem modrijanom, in znano je, da se je vzdrževal slavn Cardan ved let vsake hrane, ne da bi mu bilo to kaj prizadelo. Narobe, njegov duh je pridobil v tistem času prav posebno živahnost. Vendar pa," je pristavil filozof,

"bom jedel, kar mi ponudite, samo zato, da vam ustrezem."

In brez okolišev je prisedel k naši mizi.

Isti hip je pomaknil brat Angelus brez vsega šuma pručico med moj in mojega učitelja stol in se je prišutil ravno pravi čas, da je dobil svoj del jerebičje pastete, ki jo je mati prinesla pravkar na mizo.

Ko je filozof vrgl svoj plašč čez naslonilo pri stolu, smo zapazili, da ima na suknji demantne gumbce. Sedel je ves zamišljen. Senca njegovega nosu mu je padala preko ust, in upala lica so se mu udirala v čeljusti. Njegova mračna volja se je prijala vse družbe. Celo moj dobri učitelj je bil molčeč. Slišati je bilo samo še fratra, ki je žvečil svojo pasteto.

Nenadoma je filozof izpregovoril:

"Čim bolj to premišljam, tem bolj sem preverjen, da je prišla Salamandra zavoljo tega-le mladega fanta."

In pokazal je name s konico svojega noža.

"Gospod," sem mu rekel, "ako so Salamandra res takšne, kakor pravite vi, potem me je ta zelo počastila in sem ji jako hvaležen. Ampak, da po pravici povem, sem jo bolj slutil nego videl in to prvo srečanje je vzbudilo mojo radovednost, ni je pa zadostilo."

Mojega dobrega učitelja je kar dušilo, ker ni mogel govoriti, kakor bi ga bilo volja.

"Gospodine," je izbruhnil hipoma proti filozofu, "jaz imam enainpetdeset let, sem licencijar lepih umetnosti in doktor teologije; prebral sem vse grške in latinske pisatelje, ki se niso pogubili v nezdognih časih ali po človeški zlobi, pa nisem videl še nobene Salamandre, iz česar po vseh pravilih našega razuma sklepam, da jih sploh ni."

"Brez zamere," je dejal brat Angelus, ki se je davil z jerebičo in strahom. "Oprostite. Ali Salamandra žali-bog so, in negi jezuitski pater, čigar ime sem pozabil, je razpravljajal o njih prikazovanjih. Jaz sam sem videl v kraju, ki se kliče Saint-Claude, pri kmetih Salamandro v kaminu; čisto lonca se je tiščala. Imela je mačjo glavo, krastačji život in ribji rep. Izlil sem poln pišker blagoslov-

ljene vode na to zverino in pri tej priči se je razpuhtela v zrak s strahovitim pokom, kakor bi ribo pekel, zavita v oster dim, ki bi mi bil skoraj oči ožgal. In to, kar sem vam povedal, je tako resnično, da mi je brada najmanj tedni dni smrdela po smodu; to priča bolj od vsega drugega, kako zlobne nature je ta žival."

"Vi, frater, brijete iz nas norce," je dejal abbe, "vsa krastača z mačjo glavo ni prav nič bolj resnična od Nimfe tega-le gospoda tukaj. In vrhu vsega je to še gaba na izmišljotina."

Filozof se je zasmeljal.

"Brat Angelus," je rekel, "ni mogel videti modrijanske Salamandre. Kadar srečajo ognjene Nimfe kapucina, mu pokažejo hrbet."

"Ho, ho!" se je zakrohotal moj oče. "Nimfin hrbet to je še vse prelepo za kapucina."

In ker je bil dobre volje, je poslal fratrtru velik odrezek pastete.

Moja mati je postavila pečenko sredi mize in je porabila priliko, da je vprašala, ali so Salamandre dobre kristjane, o čemer je dvomila, ker ni svoj živ dan slišala, da bi prebivalci ognja častili Boga.

"Gospa," je odgovoril abbe, "več teologov Jezusove družbe je priznalo eksistenco nekega ljudstva incubov in succubov, ki niso pravzaprav demoni, ker ne pobjegnejo, če jih poškrbimo z blagoslovljeno vodo, in jih ne prištevajo zmagoviti cerkvi, zakaj poveljani duhovi ne bi nikakor poizkušali zapeljivati pekove žene, kakor se je pripetilo v Perudžiji."

"Toda če želite moje mnenje, vam povem, da so vse bolj umazane utvare kakega svetoholca nego-li na zori modroslovskega doktorja. To smešno vžarstvo moram sovražiti in obžalovati, da si sinovi svete cerkve, rojeni v luči, utvajajo o svetu in o Bogu manj zvršeno idejo, nego si jo je Platon ali Ciceron v poganskih mraku. Bog, to smelo trdim, je manj odosoten v "Scipionem Snu," nego v teh črnih demonoloških traktatih, katerih pisci se imenujejo kristjane in katolike."

(Dalje. prih.)

AMERICAN UNION BANK

preje Nemeth State Bank

Našim prijateljem!

PRICENSI Z 10. FEBRUJEM 1921
bo poznana

THE NEMETH STATE BANKA

pod imenom

AMERICAN UNION BANK

Sprememba imena znači samo, da je postala NEMETH STATE BANKA tako velika, čvrsta in mogočna, da je boljše ako ni več poznana kot banka ene same osebe.

Pred 35 leti je pričel IVAN NEMETH kot agent za pošiljanje denarja v nekem malem mestecu države Pensylvanie. Z veliko vstrajnostjo in poštenim delovanjem je kaj kmalu postal eden izmed prvih privatnih bankirjev v New Yorku. Kasneje je ustanovil NEMETH STATE BANKO in postal njen prvi predsednik. On bo ostal predsednik tudi AMERICAN UNION BANKE in bo tudi v bodoče opravljal bančne posle. On je jamstvo, da se bo tudi v bodoče gledalo za koristi vlagateljev in vsi, ki so poslovali v prošlosti z NEMETH STATE BANKO so prošeni, da se poslužujejo tudi v bodoče AMERICAN UNION BANKE.

Samo ob sebi se razume, da je prevzela AMERICAN UNION BANKA popolno odgovornost za vse uloge denarja, za pošiljave in druge kupčije NEMETH STATE BANKE kajti spreminjeno je bilo samo ime, kar je odobril bančni oddelek in vrhovno sodišče države New York. Način poslovanja in osobe banke ostane nespremenjeno.

Sredstva AMERICAN UNION BANK znašajo sedaj \$2.224.775.86.

AMERICAN UNION BANK

IVAN NEMETH, predsednik

Glavni urad: 10 East 22nd St.
V Bank Bldg.
NEW YORK CITY.

Podružnica:

1597 Second Ave.

Vogal 83rd St.

NEW YORK CITY.

Ali mislite potovati domov?

Pridite, da vam uredimo vse potrebno za potovanje in vaša pot vam bo v zabavo. Preskrbimo vam lahko potni listek prav do vašega doma, skrbeli bomo za vašo prtljago in vam nudili vso pomoč pri dobavi potrebnih listin za potovanje.

Nas New Yorki zastopnik vas bo spremljal skozi colninski urad do ladje.

Tu sledi nekaj ladij, ki odpoveja v bližnji bodočnosti.

Ladja Mt. Clay, naravnost v Hamburg.	19. februarja
Ladja Susquehanna naravnost v Bremen.	19. februarja
Ladja Antigone, naravnost v Bremen.	19. februarja
Ladja San Giusto, naravnost v Trst.	15. februarja
Ladja Duca D'Aosta, naravnost v Napelj.	16. februarja
Ladja America, naravnost v Napelj.	10. marca
Ladja Columbia, naravnost v Trst.	16. marca
Ladja Mt. Clay, naravnost v Hamburg.	22. marca
V REKO	\$111.50
V ZAGREB	\$110.90
V BUDAPEŠTO	\$116.00
V KASSA	\$115.50
V LJUBLJANO	\$110.00
V DUNAJ	\$111.00
V ODERBERG	\$129.80
V PRAGO	\$128.50

Drahte in denarne nakaznice pošiljamo v vse dele sveta po najnižjih cenah. Varnost jamčena.

Ako želite še več pojasnil, ne pozabite pisati ali priti osebo v naš urad.

THE LOWY INVESTMENT CO.

Največji urad za prodajanje parobrodskih listkov in za tuje-zemske pošiljave na
11207 Buckeye Rd. Cleveland, O.
Uradne ure: od 8:30 dop. do 8:30 zvečer. — Ob nedeljah in praznikih do popoldne.

POLOM

(Dalje)

Toda mimo je prišla patrolja, ki je razkropila radevedneže; cesta je bila zopet zapuščena, samo straže, mračne in krute, so pazile z zlim očesom, da je vsakdo izpolnjeval njih zločinsko naročilo.

"Te svinje, te svinje!" je ponavljal Prosper zamolklo. "Nasleda bi bilo zadaviti enega ali dva."

Silvina mu je zopet velela molčati, vztrpetala je. V hlevu, ki mu je bil ožen prizanesel, je tulil pes, že dva dni zaprt in potem pozabljen, s tako otožnim, žalostnim lajanjem, da je vejala groza pod nizko visečim nebom, odkoder je škropil rahel, sivkast dež.

V tem trenutku, pred montvilierskim parkom, jih je doletelo strašno srečanje. Pripeljalo se je po vrsti troje velikih kolesnic, naloženih z mrlji; bili so vozovi za smeti, kakršne polnijo ob cestah vsako jutro z večerajšnjimi odpadki; in kakor drugače s smetmi, so jih polnili zdaj s človeškimi trupli; pred vsakim truplom so ob stali, vrgli ga na voz in se nato med glasnim škripanjem koles odpravljali dalje, da se kmalu zopet ustavijo; tako je šlo skozi vse Bazzeilles, dokler se ni voz napolnil do vrha. Nato so nepremično čakali na cesti, dokler jih niso spravili k jami. Videle so se noge, štrleče v zrak. Napol odtrgana glava se je obešala čez rob voza. Ko so se vsi trije vozovi zopet prenaknili ter oddrli po mlakužah, je visela iz enega dolga, blede roka; drgnila se je ob kolo, obdrgnila se polagoma in je bila naposled odtrta do kosti.

V vasi Balan je dež ponehal; Prosper je pregovoril Silvino, da je pojedla kosček kruha, ki ga je iz previdnosti vzel s seboj. Ura je bila že enajst. Ko pa sta prišla v bližino Sedana, jih je še enkrat ustavila straža. To pot je bilo strašno. Častnik se je razljudil in se celo branil vrniti izkaznico; v lrežibni francoščini je izjavil, da je ponarejena. Vojaki so na njegovo povelje porinili osla z vozikom vred v neki skedenj. Ko storiti? Kako nadaljevati pot? Takrat je Silvino, ki jo je že prijemal obup, navdala misel: spomnila se je bratrance Dubreuil-a, sorodnika očeta Foucharda, ki ga je poznala sto korakov odondot vrhu malih ulic nad predmestjem. Morda bi poslušali njega, meščana. Pustila je osla tam ter odpravila Prospera s seboj, ker so jih izpustili s pogojem, da pustita voz pri straži. Ko sta stopila v stoletni brestov drevored, jih je oddalec silno presenetil pogled, ki se je nutil očem.

"Vraga!" je dejal Prosper, — "tem se dobro godi!"

Pod stopnicami, na drobnem produ terase, je zborovala vesela družba. Okoli mizice z mramornim ploščo so stali v krogu naslonjači in nebesnoder satinast divan — čuden salon pod milim nebom, ki ga je močil dež že od večerajšnjega dne. Dva zuava sta sloanela na komolcih vsak v svojem kotu divana; zdelo se je, da zdajci počita od smeha. Majhen infanterist je sedel v naslonjaču ter se sklanjal naprej kakor da bi se držal za trebuh. Trije drugi so se malomarno opirali na področnike svojih stolov, dočim je lovec iztezal roko, kakor da hoče vzeti kozarec.

"Kako da so še vedno tukaj?" je zamrmral Prosper, osupel vedno bolj, čim bliže je prihajal. — "Strelna božja, ti se ne menijo mnogo za Prusel!"

Takrat je Silvina vzkliknila, široko odprla oči, ter razmahnila od nenadne groze. Vojaki se niso ganili: bili so mrtvi. Zuava sta bila le dve otrpli trupli z zvitiimi rokami in odtrganimi nosovi, oči pa so visele iz jam. Smeh tistega, ki se je držal trebuh, je prihajal od krogle, ki mu je razklala ustnice in izbila zobe. Prizor je bil v resnici grozen: ti nesrečneži, ki so v svojih polomljenih pajacovskih

pozah govorili drug z drugim, oči steklene, usta odprta, vsi hladni in brezgibni za vselej. Ali so se še živi privlekli na ta kraj, da skupaj poginejo? Ali so si Prusi privoščili šalo in so jih pobrali ter razposadili naokoli, kakor stari francoski veselosti v posmeh?

"Burka je na vsak način čudna," je menil Prosper in prebledel.

In ko je motril ostale mrljice, ki so ležali počez po drevoredu, pod drevjem in na travi, tistih trideset junakov, med katerimi je bilo tudi truplo poročnika Rochasa, predrt od krogel in zavito v zastavo, je dodal resnobno in z izrazom velikega spoštovanja:

"Hudo so se udarili tukaj; čudil bi se, če bi našel na tem kraju civilista, ki ga iščete."

A Silvina je že stopila v hišo; okna in vrata so zijala strta v mokri zrak.

Zares, nikogar ni bilo tu. Gotovo so prebivalci zbežali pred bojem. Ko je trdovratno silila dalje in stopila naposled v kuhinjo, se ji zopet izdaval krik groze. Pod izvalnikom je ležalo dvoje trupel, zuav, lep človek s črno brado, in ogromen Prus, obadva srdito objeta. Zobje prvega so se bili zadrli drugemu v lice, otrple roke niso bile izpustile žrtve; zdelo se je da pokata zlomljeni hrbeni se vedno; odedve trupli sta bili zapleteni v tak vozec večne besnosti, da so jih morali kasneje skupaj pokopati.

Zdaj se je Prosper podvzval, da odvde Silvino odtod, ker nista imela česa iskati v tej odprti hiši, kjer je prebivala smrt. Ko sta se v obupu vrnila k straži, ki jima je bila obdržala osla in kolesnico, je ureča hotela, da sta našla pri odurnem častniku generala, ki si je ogledoval bojišče. Ta je pogledal izkaznico. Nato jo je vrnil Silvino in dejal sočutno kimaje z glavjo, naj puste ubogo žensko in njene osla, da poišče svojega sorodnika. Brez nadaljnjega čakanja sta se napotila s spremeljvalcem v spremstvu ozke kolesnice, gor proti Fond de Givonne, ravnanje po obnovljeni prevoznici, ki ji na je branila iti skozi Sedan.

Nato sta se obrnila na levo, da so cesti, ki vodi skozi Garenski gozd, dosežeta lly-sko planoto. A tudi tukaj so jih zadržali; pač dvajsetkrat sta mislila, da ne prijeta skozi gozd, tako so se kopile zapreke.

Korak za korakom so jima zapirala pot drevesa, posekana od granat kakor ubiti velikani. To je bila bombardovka gozda, kjer je ogenj topov uničeval stoletna življenja, kakor v kakem karejarskem garde, vztrajajočem v neonanjni trdnosti veterancev. Vseovsedno se ležala debela, obeljena, zreknjana, razklana kakor človeška telesa. To uničevanje, ta nesarija vej, plakajočih svoj sok, e bila v nečem podobna turobni trozi človeškega bojišča. Pa tudi rupa so bila tukaj; vojaki, ki so nadli bratovsko z drevesi. Poročnik s krivljenimi usti je gredel z obema rokama po zemlji ter trgal travo iz tal. Dalje proč je ležal nrtve kapitan na trebuhu, glavo hvignjeno, kakor da bi tulil od bolečine. Drugi so se zdeli, kakor da spe pod grmičevjem, dočim e imel zuav ki se mu je bil zapalil nodri pas, lasé in brado popolnoma osmojeno. Večkrat sta motala na tej ozdi gozdi stezi odrzati trupla, da je mogel osel nalajevati svojo pot.

V majhni stranski dolinici se je strahota nenadoma nehala. Bitka e šla nedvomno po drugi strani nimo, ne da bi se dotaknila tega vrelstnega kotička narave. Niti eno drevo ni bilo obstreljeno, ni ena rana ni krvavela na mahu. Potok je tekkel med okričevjem, stezica, ki mu je sledila ob bregu, se je senčila pod visokimi vejami bukev. Presunljiva lepota je kraljevala tu in čuden mir: ta svežost tekoče vode, ta drhteči molk zelenega listja.

Prosper je ustavil osla, da ga napoji ob potoku.

"Ah, kako je tu človeku do bro!" je vzkliknila nehote z olajanim srcem.

Silvina se je začudenim očesom ozrla na okrag, vznemirjena nad tem, da se tudi ona čuti pokrepčano in srečno. Kaj bi vendar mirna sreča v tem izgubljenem kotičku, ko vlada vsenaokoli zgolj žalost in gorje! Z obupnim vzmahom roke ga je opomnila, naj se podviza.

"Bežite, bežite, hitiva. Kje je bilo? Ali veste ra gotovo, kje ste videli Honoreja?"

In petdeset korakov odondot, ko sta naposled dospela na lly-sko planoto, se je razprostrlo pred njunimi pogledi lly-sko planoto, se je razprostrla pred njunimi pogledi široka ravnina. To pot je bilo pravo bojišče. Golo ozemlje, ki se je širilo do obzorja, pod prostranim bledim nebom, neprestano izsipajočim dež. Mrtvi niso ležali na kupih. Vsi Prusi so morali biti že pokopani, kajti niti enega njih ni bilo več videti med raztresenimi trupli Francozov, ki so ležali ob cestah, po strniščih in po jarkih, kakor je nanesel bojni slučaj. Prvi, na katerega sta naletela ob živi meji, je bil seržant, krasen človek, mlad in čvrst, ki se je navidezno še smehljaj z napol odprtimi ustmi in mirnim obrazom. Toda sto korakov dalje, onostran ceste, sta zagledala drugega, strašno razmesarjenega, glavo napol odtrgano, pokritega z brizgi možganov. Nato, po osamljenih truplih, so ležale tuintam majhne skupine; zagledala sta jih sedem po vrsti, kolena na zemlji, s puško ob licu, ustreljenih, kakor da bi še streljali; v njuni bližini pa je bil padel podčastnik in je ležal še zdaj, kakor da poveljuje.

Cesta se je vlekla nato ob ozki so teski, in tu jih je iznova zagrabila groza, spričo te jame, kamor se je zrušila cela desetnica pod točo kartee: trupla so jo polnila do roba; to je bilo padanje in prekopicavanje ljudi, ki so razbiti in zavozlani drug za drugim razkopali žolto zemljo, z zavitiimi rokami, ne da bi jo mogli prijeti.

Črna tropa vranov je krokuje odletela, in že so brenčali roji mušic nad mrlji ter se vračali trdovratno, vedno iznova, tisoči in tisoči, da se napijo krvi svežih ran.

"Tak kje je tisto?" ponovila Silvina.

Na to sta hodila za obdelanim poljem, ki je bilo vse pokrito s telečnjaki. Kak polk jih je moral pometati stran v prehudi tiski, v napadu silnega strahu. Ostanki, s katerimi so bila tla posejana, so dajali možnost ugibati, kaj se je zgodilo v boju. Na repnem polju so ležale raztresene čepice kakor široke rože; cunje uniform, namramnice in pasovi so pripovedovali o divjem spopadu, o eni tistih redkih borb iz bližine, ki so bile vršile v strašnem dvanajsturnem dvoboju topništva. Korak za korakom se je noga spotikala nad estanki orožja, nad sabljami, bajoneti, puškami in chassépotkami, v toliki množini, da se je zdelo, kakor da rasto iz tal, žetev, ki je pognala nekega strašnega dne. Skodelice in vojaške steklenice, in vse, kar je bilo padlo iz počenih telečnjakov, je pokrivalo pota. — Čez vsa polja, ki so sledila odselej drugo drugemu, je bilo razprostrto velikansko opustošenje: plotovo izdrti, drevesa kakor opaljena v požaru, celo zemlja razkopana od granat, razteptana z nogami, trda od galopa množic in tako razdejana, da se je zdelo, da ostane vekomaj nerodovitna. Dež je potapljal vse v svojo blede mokroto; trdovratno se je dvigal vonj bojišč, ki diši po gnijoči slami in ožganem suknju, po mešanici gnilobe in smodnika.

Silvina, naveličana tem smrtnih poljan, kjer se ji je zdelo, da hodi že dolge milje, se je z naraščajočim strahom ozirala naokrog.

"Kjer je tisti kraj? Kje je vendar?"

(Dalje prihodnjič.)

Mnogo ponosa je že ustvaril list Enakopravnost v Ameriki bivajočim rojakom. Ali si pa rojaki tega prizadevate spoznavati. Pokažite to v tem, da ste tudi vi ne le samo čitatelj lista, temveč tudi lastnik. Kupite delnice in postanite njegov lastnik.

Silvina se je začudenim očesom ozrla na okrag, vznemirjena nad tem, da se tudi ona čuti pokrepčano in srečno. Kaj bi vendar mirna sreča v tem izgubljenem kotičku, ko vlada vsenaokoli zgolj žalost in gorje! Z obupnim vzmahom roke ga je opomnila, naj se podviza.

"Bežite, bežite, hitiva. Kje je bilo? Ali veste ra gotovo, kje ste videli Honoreja?"

In petdeset korakov odondot, ko sta naposled dospela na lly-sko planoto, se je razprostrlo pred njunimi pogledi lly-sko planoto, se je razprostrla pred njunimi pogledi široka ravnina. To pot je bilo pravo bojišče. Golo ozemlje, ki se je širilo do obzorja, pod prostranim bledim nebom, neprestano izsipajočim dež. Mrtvi niso ležali na kupih. Vsi Prusi so morali biti že pokopani, kajti niti enega njih ni bilo več videti med raztresenimi trupli Francozov, ki so ležali ob cestah, po strniščih in po jarkih, kakor je nanesel bojni slučaj. Prvi, na katerega sta naletela ob živi meji, je bil seržant, krasen človek, mlad in čvrst, ki se je navidezno še smehljaj z napol odprtimi ustmi in mirnim obrazom. Toda sto korakov dalje, onostran ceste, sta zagledala drugega, strašno razmesarjenega, glavo napol odtrgano, pokritega z brizgi možganov. Nato, po osamljenih truplih, so ležale tuintam majhne skupine; zagledala sta jih sedem po vrsti, kolena na zemlji, s puško ob licu, ustreljenih, kakor da bi še streljali; v njuni bližini pa je bil padel podčastnik in je ležal še zdaj, kakor da poveljuje.

Cesta se je vlekla nato ob ozki so teski, in tu jih je iznova zagrabila groza, spričo te jame, kamor se je zrušila cela desetnica pod točo kartee: trupla so jo polnila do roba; to je bilo padanje in prekopicavanje ljudi, ki so razbiti in zavozlani drug za drugim razkopali žolto zemljo, z zavitiimi rokami, ne da bi jo mogli prijeti.

Črna tropa vranov je krokuje odletela, in že so brenčali roji mušic nad mrlji ter se vračali trdovratno, vedno iznova, tisoči in tisoči, da se napijo krvi svežih ran.

"Tak kje je tisto?" ponovila Silvina.

Na to sta hodila za obdelanim poljem, ki je bilo vse pokrito s telečnjaki. Kak polk jih je moral pometati stran v prehudi tiski, v napadu silnega strahu. Ostanki, s katerimi so bila tla posejana, so dajali možnost ugibati, kaj se je zgodilo v boju. Na repnem polju so ležale raztresene čepice kakor široke rože; cunje uniform, namramnice in pasovi so pripovedovali o divjem spopadu, o eni tistih redkih borb iz bližine, ki so bile vršile v strašnem dvanajsturnem dvoboju topništva. Korak za korakom se je noga spotikala nad estanki orožja, nad sabljami, bajoneti, puškami in chassépotkami, v toliki množini, da se je zdelo, kakor da rasto iz tal, žetev, ki je pognala nekega strašnega dne. Skodelice in vojaške steklenice, in vse, kar je bilo padlo iz počenih telečnjakov, je pokrivalo pota. — Čez vsa polja, ki so sledila odselej drugo drugemu, je bilo razprostrto velikansko opustošenje: plotovo izdrti, drevesa kakor opaljena v požaru, celo zemlja razkopana od granat, razteptana z nogami, trda od galopa množic in tako razdejana, da se je zdelo, da ostane vekomaj nerodovitna. Dež je potapljal vse v svojo blede mokroto; trdovratno se je dvigal vonj bojišč, ki diši po gnijoči slami in ožganem suknju, po mešanici gnilobe in smodnika.

Silvina, naveličana tem smrtnih poljan, kjer se ji je zdelo, da hodi že dolge milje, se je z naraščajočim strahom ozirala naokrog.

"Kjer je tisti kraj? Kje je vendar?"

(Dalje prihodnjič.)

Mnogo ponosa je že ustvaril list Enakopravnost v Ameriki bivajočim rojakom. Ali si pa rojaki tega prizadevate spoznavati. Pokažite to v tem, da ste tudi vi ne le samo čitatelj lista, temveč tudi lastnik. Kupite delnice in postanite njegov lastnik.

Silvina se je začudenim očesom ozrla na okrag, vznemirjena nad tem, da se tudi ona čuti pokrepčano in srečno. Kaj bi vendar mirna sreča v tem izgubljenem kotičku, ko vlada vsenaokoli zgolj žalost in gorje! Z obupnim vzmahom roke ga je opomnila, naj se podviza.

"Bežite, bežite, hitiva. Kje je bilo? Ali veste ra gotovo, kje ste videli Honoreja?"

In petdeset korakov odondot, ko sta naposled dospela na lly-sko planoto, se je razprostrlo pred njunimi pogledi lly-sko planoto, se je razprostrla pred njunimi pogledi široka ravnina. To pot je bilo pravo bojišče. Golo ozemlje, ki se je širilo do obzorja, pod prostranim bledim nebom, neprestano izsipajočim dež. Mrtvi niso ležali na kupih. Vsi Prusi so morali biti že pokopani, kajti niti enega njih ni bilo več videti med raztresenimi trupli Francozov, ki so ležali ob cestah, po strniščih in po jarkih, kakor je nanesel bojni slučaj. Prvi, na katerega sta naletela ob živi meji, je bil seržant, krasen človek, mlad in čvrst, ki se je navidezno še smehljaj z napol odprtimi ustmi in mirnim obrazom. Toda sto korakov dalje, onostran ceste, sta zagledala drugega, strašno razmesarjenega, glavo napol odtrgano, pokritega z brizgi možganov. Nato, po osamljenih truplih, so ležale tuintam majhne skupine; zagledala sta jih sedem po vrsti, kolena na zemlji, s puško ob licu, ustreljenih, kakor da bi še streljali; v njuni bližini pa je bil padel podčastnik in je ležal še zdaj, kakor da poveljuje.

Cesta se je vlekla nato ob ozki so teski, in tu jih je iznova zagrabila groza, spričo te jame, kamor se je zrušila cela desetnica pod točo kartee: trupla so jo polnila do roba; to je bilo padanje in prekopicavanje ljudi, ki so razbiti in zavozlani drug za drugim razkopali žolto zemljo, z zavitiimi rokami, ne da bi jo mogli prijeti.

Črna tropa vranov je krokuje odletela, in že so brenčali roji mušic nad mrlji ter se vračali trdovratno, vedno iznova, tisoči in tisoči, da se napijo krvi svežih ran.

"Tak kje je tisto?" ponovila Silvina.

Na to sta hodila za obdelanim poljem, ki je bilo vse pokrito s telečnjaki. Kak polk jih je moral pometati stran v prehudi tiski, v napadu silnega strahu. Ostanki, s katerimi so bila tla posejana, so dajali možnost ugibati, kaj se je zgodilo v boju. Na repnem polju so ležale raztresene čepice kakor široke rože; cunje uniform, namramnice in pasovi so pripovedovali o divjem spopadu, o eni tistih redkih borb iz bližine, ki so bile vršile v strašnem dvanajsturnem dvoboju topništva. Korak za korakom se je noga spotikala nad estanki orožja, nad sabljami, bajoneti, puškami in chassépotkami, v toliki množini, da se je zdelo, kakor da rasto iz tal, žetev, ki je pognala nekega strašnega dne. Skodelice in vojaške steklenice, in vse, kar je bilo padlo iz počenih telečnjakov, je pokrivalo pota. — Čez vsa polja, ki so sledila odselej drugo drugemu, je bilo razprostrto velikansko opustošenje: plotovo izdrti, drevesa kakor opaljena v požaru, celo zemlja razkopana od granat, razteptana z nogami, trda od galopa množic in tako razdejana, da se je zdelo, da ostane vekomaj nerodovitna. Dež je potapljal vse v svojo blede mokroto; trdovratno se je dvigal vonj bojišč, ki diši po gnijoči slami in ožganem suknju, po mešanici gnilobe in smodnika.

Silvina, naveličana tem smrtnih poljan, kjer se ji je zdelo, da hodi že dolge milje, se je z naraščajočim strahom ozirala naokrog.

"Kjer je tisti kraj? Kje je vendar?"

(Dalje prihodnjič.)

Mnogo ponosa je že ustvaril list Enakopravnost v Ameriki bivajočim rojakom. Ali si pa rojaki tega prizadevate spoznavati. Pokažite to v tem, da ste tudi vi ne le samo čitatelj lista, temveč tudi lastnik. Kupite delnice in postanite njegov lastnik.

Silvina se je začudenim očesom ozrla na okrag, vznemirjena nad tem, da se tudi ona čuti pokrepčano in srečno. Kaj bi vendar mirna sreča v tem izgubljenem kotičku, ko vlada vsenaokoli zgolj žalost in gorje! Z obupnim vzmahom roke ga je opomnila, naj se podviza.

"Bežite, bežite, hitiva. Kje je bilo? Ali veste ra gotovo, kje ste videli Honoreja?"

In petdeset korakov odondot, ko sta naposled dospela na lly-sko planoto, se je razprostrlo pred njunimi pogledi lly-sko planoto, se je razprostrla pred njunimi pogledi široka ravnina. To pot je bilo pravo bojišče. Golo ozemlje, ki se je širilo do obzorja, pod prostranim bledim nebom, neprestano izsipajočim dež. Mrtvi niso ležali na kupih. Vsi Prusi so morali biti že pokopani, kajti niti enega njih ni bilo več videti med raztresenimi trupli Francozov, ki so ležali ob cestah, po strniščih in po jarkih, kakor je nanesel bojni slučaj. Prvi, na katerega sta naletela ob živi meji, je bil seržant, krasen človek, mlad in čvrst, ki se je navidezno še smehljaj z napol odprtimi ustmi in mirnim obrazom. Toda sto korakov dalje, onostran ceste, sta zagledala drugega, strašno razmesarjenega, glavo napol odtrgano, pokritega z brizgi možganov. Nato, po osamljenih truplih, so ležale tuintam majhne skupine; zagledala sta jih sedem po vrsti, kolena na zemlji, s puško ob licu, ustreljenih, kakor da bi še streljali; v njuni bližini pa je bil padel podčastnik in je ležal še zdaj, kakor da poveljuje.

Cesta se je vlekla nato ob ozki so teski, in tu jih je iznova zagrabila groza, spričo te jame, kamor se je zrušila cela desetnica pod točo kartee: trupla so jo polnila do roba; to je bilo padanje in prekopicavanje ljudi, ki so razbiti in zavozlani drug za drugim razkopali žolto zemljo, z zavitiimi rokami, ne da bi jo mogli prijeti.

Črna tropa vranov je krokuje odletela, in že so brenčali roji mušic nad mrlji ter se vračali trdovratno, vedno iznova, tisoči in tisoči, da se napijo krvi svežih ran.

"Tak kje je tisto?" ponovila Silvina.

Na to sta hodila za obdelanim poljem, ki je bilo vse pokrito s telečnjaki. Kak polk jih je moral pometati stran v prehudi tiski, v napadu silnega strahu. Ostanki, s katerimi so bila tla posejana, so dajali možnost ugibati, kaj se je zgodilo v boju. Na repnem polju so ležale raztresene čepice kakor široke rože; cunje uniform, namramnice in pasovi so pripovedovali o divjem spopadu, o eni tistih redkih borb iz bližine, ki so bile vršile v strašnem dvanajsturnem dvoboju topništva. Korak za korakom se je noga spotikala nad estanki orožja, nad sabljami, bajoneti, puškami in chassépotkami, v toliki množini, da se je zdelo, kakor da rasto iz tal, žetev, ki je pognala nekega strašnega dne. Skodelice in vojaške steklenice, in vse, kar je bilo padlo iz počenih telečnjakov, je pokrivalo pota. — Čez vsa polja, ki so sledila odselej drugo drugemu, je bilo razprostrto velikansko opustošenje: plotovo izdrti, drevesa kakor opaljena v požaru, celo zemlja razkopana od granat, razteptana z nogami, trda od galopa množic in tako razdejana, da se je zdelo, da ostane vekomaj nerodovitna. Dež je potapljal vse v svojo blede mokroto; trdovratno se je dvigal vonj bojišč, ki diši po gnijoči slami in ožganem suknju, po mešanici gnilobe in smodnika.

Silvina, naveličana tem smrtnih poljan, kjer se ji je zdelo, da hodi že dolge milje, se je z naraščajočim strahom ozirala naokrog.

"Kjer je tisti kraj? Kje je vendar?"

(Dalje prihodnjič.)

Mnogo ponosa je že ustvaril list Enakopravnost v Ameriki bivajočim rojakom. Ali si pa rojaki tega prizadevate spoznavati. Pokažite to v tem, da ste tudi vi ne le samo čitatelj lista, temveč tudi lastnik. Kupite delnice in postanite njegov lastnik.

ZDRAVI OTROCI SO
BOGASTVO NARODA

Če ne morete sami dobiti svojega otroka —
potem ne bodite brez

LOKALNE NOVICE

— Umrl v samoti in zapuščeni. — Mizar John Drozowski star 65 let je živel popolnoma samotarsko življenje, tako da ni niti nihče vedel, kdaj je umrl. Svojo delavnico je imel na 2337 W. 5. St. Včeraj pa je prišel naokoli hišni gospodar, pobiravši najemnino in je našel vrata Drozowskijeve delavnice zaprta in ko ni dobil na vse trkanje nikakega odziva, je vlomil vrata. Prišedši v spalnico, je našel starčovo truplo ležeče poleg neke skrinje, v kateri so kasneje našli pogrebniški \$1000. Denar je bil izročil mestnemu koronerju, ki je po preiskavi mrtveca izjavil, da je bil Drozowski mrtav že najbrže od 23. decembra lanskega leta. Umrl je naravne smrti. Sosedje so pripovedovali, da je nekako pred božičem pripovedoval, da obišče svojega sina, živečega v Detroitu, nakar ga ni videl nihče več. Brigal se pa tudi ni nihče več zanj, ker so mislili, da je najbrže odšel na obisk k sinu in se še ni vrnil.

— Spalna bolezen. — Zdravstveni direktor Rockwood naznanja, da sta včeraj podlegli spalnici boleznii dve osebi. Napovedal je tudi, da bo to pomlad zelo razširjen oslovski kašelj, kajti že sedaj je v mestu 170 slučajev kašlja. Skrlatica je nekoliko ponehala.

Manica Komanova:

KURENT.

Takole koncem oktobra je bilo, in že se je oglašala burja tako brezobzirno, da nas je pošteno pretresal mraz, ko smo čepeli tam za drvarnico, obrezovali repo in jo metali skozi okno, ki je stalo tik zemlje, od tam pa se je trkljala po napeljanih deskah v globoko klet.

"Miha, hiti in nikar samo ne zijaj okrog!" je priganjala pastirja dekla Meta.

"I, ko me pa tako zebe."

"Če boš postopal, te bo še bolj. Čim bolj boš hitel, tem preje boš na gorkem. Zdaj moramo biti še posebno pridni: Vsi sveti so pred durmi, repe imamo pa še veliko na njivi. Lahko zapade sneg, potem bo še le mraz."

"Kdor po vseh svetih repo obrezuje, ta si prste obližuje," modruje teta Špela.

"Obližuje jih ne, ker so preveč prsteni, ampak piha vanje," ugovarja hlapec Gašper.

Zdajci se začuje doli pod klancem votel, zategnjen vrisk, spremljan od otročjega smeha. "Kurent gre, Kurent!" reče pastir.

"Blagor norcem," pristavi Gašper.

Med tem je bil Kurent že na vrhu in zavil okrog sosedove hiše naravnost proti nam, obkrožen od kopice otrok, ki so kričali vanj kakor srake.

Smešno je bilo videti tega, nekaj trideset let starega čudaka. Klobuk mu je bil krog in krog obdan s petelinjim in kurjim perjem, izza pasa in iz vseh žepov pa so mu štrle raznobojne, poljske cvetlice.

Ko je prišel do nas, je vzel iz žepa male orglice.

"Kurent, pojdi nam pomagat!" je zaklical pastir.

"Ne grem!" je odgovoril kratko.

"I no, Kurent, pa bi počeni nekoliko k nam," ga je nagovarjal Gašper.

"Se nič ne menim z vami!"

Nesel je orglice k ustom in zaigral veselo poskočnico ter odšel dalje po vasi, otroci pa kajpada vsi za njim.

"Kako mu je dobro," vzdihne pastir.

"Saj pravim, blagor norcem," ponavlja Gašper.

Tam na vasi se je iznova začel glasen juhuhuhu...

Kurent — to ime so mu dali

poredni vaščani, njegovo krstno ime mu je bilo Jernej — ni bil vedno tako revše, kakor si ga predstavljate iz opisanega prizora. Bil je najstarejši sin vaškega minarja, močan in nekada zelo pameten in priden fant. Ker je bil čednega obraza, so dekleta kaj rada takole na skrivaj poškilila za njim, toda Jernej se je kaj malo brigal zanje. Le z eno sta si bila dobra in ta je bila Merkuševa Katra, edina hči že davno umrlega polzemljaka Merkuša, ki je zapustil vso svojo imovino Katrini, ki je bila tedaj še malo deklece. Zveza med Katro in Jernejem je bila tudi očetu Minarju zelo po godu, in vaška potovka, ki se ni zmotila nikoli, je trdila, z vso gotovostjo, da ne bo dolgo, ko Minarjev Jernej zagospodari na Merkuševini.

Žalibog, zavrtilo se je drugače.

Tisti čas je začel zahajati v Merkušovo hišo neki, do tedaj popolnoma tuj človek. Po obleki in vedenju soditi je bil najbrž iz bližnjega mesta. Postavil je bil vitke in obraz mu je krasila svetlo rujava, na kratko pristrizena brada.

Sosedje so začeli vleči Katro skozi zobe in se čudili Jerneju, da se ne gane nad "Šlibarjem," tako so ga namreč imenovali, ker mu niso vedeli pravega imena.

"Za Katro mu ni, posestvo, to mu diši. Ampak z dolgo suknjo in s kravatno pod vratom ne bo oral in s svojimi mehki rokami ne bo kidał gnoja. Če bo res vzel Katro, bo posestvo takoj prodal, sam pa popihal kdo-ve kam. Morda je že oženjen. No, Katra bo doživela še čudne čase. Prav ji je!"

Tako so besedovali sosede in se hudovali na Katro in Šlibarja.

Neko jutro je počila po vasi pretresljiva novica. Stari Boltež in njegov sin, ki sta se peljala zjutraj zgodaj na semenj, sta našla ob poti, ki drži od Merkuša tja čez travnike, Minarjevega Jerneja, pobitega skoro do smrti. Takoj sta obrnila konja, naložila Jerneja vsega krvavega na voz in ga še nezvestnega pripeljala domov k Minarju.

Tedaj so zagnali ogorčeni sosede velikanski hrup:

"Šlibar ga je, prav Šlibar in nihče drugi!"

Začele so se obširne preiskave. Šlibarja so aretirali. Morda res ni bil kriv, ali pa se je znal izvrstno zagovarjati, natančnih dokazov pa tudi ni bilo, in tako so ga kmalu spet izpustili, v veliko nevoljo vaščanov. Vkljub temu pa Šlibar ni imel sreče. Še tisto leto je baje neko noč zašel v Savo in utonil.

Jernej je ležal in se zdravil dva dolga meseca. Zdravnik je izjavil, da sta mu bila zadana po glavi dva težka udarca z železnim drogom, vsled česar so se mu pretresli možgani. Krepka in močna narava je slednjič zmagała. Jernej je ozdravil, toda samo telesno. Vsled silnih udarcev se mu je omračil um in nekdaž tako pameten in vesel fant je postal — blazen.

Sicer se je zdelo, da se mu vračajo jasni trenotki v dušo in tedaj je postajal otožen in molčeč ter se vedno lotil kakega dela. Pa to ni trajalo nikoli dolgo. Stara bolezen se je kmalu oglašila in nesrečni Jernej je zbežal po vasi, vrisal in igral na orglice, v veliko veselje otrokom, ki so ga ob takih prilikah vsega ovenčali z rožami in drugo ropotijo.

Katra je bila zdaj brez ženina. prvi je zblaznel, drugi je utonil. Sicer ji pa odslej menda ni bilo kdove kako do možitve, kajti njeno imetje je pozneje privedlo še marsikatero snubača v hišo, toda odrekla je vsakemu. Najela je hlapca in dekle ter sama s pomočjo svoje že precej stare matere gospodarila naprej. Med dekleta je začela redko in tudi vesela ni bila več

tako kakor prejšnje čase.

Drugi dan po tem dogodku smo se še vsi pridno ukvarjali z obrezovanjem, a tretjega dne so me pustili samo pri tem delu. Hlapec, dekla in pastir so ta dan kopali na njivi veliko jamnico, da zasujejo vanjo ono repo, ki naj ostane čez zimo shranjena na njivi.

Ravno sem natihome računala, v kolikem času bom z delom gotova, ko primaha k meni Kurent. Tisti dan ni bil nič našemarjen in to je bilo znamenje, da se mu je za nekaj časa zopet povrnil razum.

Obstal je pred menoj in ogledoval precejšen kup še neobrezane repe.

"Danes si pa kar sama, danes!"

"Da, Jernej, kar samo so me pustili te grdobe."

"Presneto je še velik kup. Ko bi mi dala nož, bi ti pomagal mekoliko."

"Tako ti ga prinesem, Jernej. Ali hočeš morda kos kruha?"

"Pa ga prinesi!"

"In en kozarec mošta, kaj ne?"

"Le prinesi, no!"

Pohitela sem v hišo in se kmalu vrnila z nožem, kruhom in moštom. Kurent je hlastno segel po kruhu in ga hitro spravil, enako je napravil z moštom. Nato je vzel nož, počenil k kupu ter se urno lotil dela.

Skušala sem ga napeljati v pogovor:

"Če te le ne bo zeblo, Jernej."

Za hip je prejenjal z delom in se otožno ozrl vame:

"Ti, zakaj mi pa praviš Jernej?"

"I, zato, ker ti je tako ime. Kako pa ti naj rečem?"

"Drugi mi pravijo Kurent."

"Ker so hudožni. Pameten človek ne bo nikogar obkladal z žaljivimi priimki."

Skomizgnil je z rameni ter se zopet lotil dela.

(Nadaljevanje iz 2. strani.)

Pomen in važnost pogodbe.

Takšen je načrt jugoslovensko-francoske pogodbe v svojih glavnih obrih. Kakor je bilo rečeno že zgoraj, ni še postal gotovo dejstvo, toda ni izključeno, da postane v najkrajšem času.

Važnost te pogodbe bi bila velikaška za Jugoslavijo ravnotako kot za Francijo. Kar se tiče prve, je treba pred vsem naglasiti dejstvo, da ji bo sodelovanje francoske vlade pri organizaciji pouka francoskega jezika zelo dragoceno, in mnoge večje države bi jodo to sodelovanje gotovo zavidale. Koliko so se trudila in se še trudijo naučna ministristva raznih držav, da bi uspešno organizirala pouk francoščine po srednjih in drugih šolskih zavodih.

Ravnotako bodo koristi, ki jih bosta imela Francija in francoski narod zanje velikega političnega pomena.

Namen, ki ga Francija želi doseči s svojo šolsko in sploh intelektualno potiliko v inozemstvu in še posebej v Jugoslaviji je jasen: francoski narod si hoče zagotoviti stalne simpatije tistih narodov, ki so mu potrebni.

Toda francoski duševni vpliv in vpliv francoske vlade na razvoj jugoslovenskega šolstva ne sme postati neka vrsta šolskih kapitulacij. Izenačenje jugoslovenskih šol s francoskimi, ki se predvideva v pogodbi, bi bila velika zmotna, kajti frankofilstvo ne sme iti tako daleč, da bi se popolnoma zanemarjalo, kar nam more priti dobrega tudi od drugih narodov. Tako se ne sme pustiti iz vida, da ima tudi nemška šolska vzgoja in izbrabza svoje dobre, da naravnost vzorne strani.

Neumno bi bilo se braniti francoske znanosti in francoske šole, ali ravno tako bi bilo neumno, sprejemati počez vse, kar je francoskega, ne meneč se za to, kar se lahko naučimo dobrega tudi od drugih narodov.

— Konec. —

"Veš, zato mi tako pravijo, ker sem norec."

"Kdo pravi, da si norec, kdo?" Le bolan si včasih. Bolezni so pa raznovrstne. Eden jo čuti v životu, drugi v nogah, tebi se je pa vtihotapila v glavo. Pa zato še nisi norec, ampak revež, kakor je revež vsak bolnik.

"Revež sem res, toda jaz sem tudi zločinec."

Plaho sem se ozrla vanj, misleč, da ga zopet zapuščata razum. Toda njegove oči so bile mirne in nenavadno otožne.

"Ti si zločinec? O Jernej, kaj ti še ne pride na misel."

Popravljal si je klobuk, ozrl se kvišku in globoko vzdihnil.

"Vidiš, kadar sem pri pameti, bi tako rad povedal komu, kar me boli notri v prsih. Pa ne najdem človeka. Tebi bi razodel vse, prav res da bi ti, ko bi vedel, da znaš molčati. Ali ti smem zaupati?"

"Le govori, Jernej! Če želiš, da to, kar mi zaupaš, ohranim zase, potem hočem molčati, kot bi mi zaprl usta s trojno ključavnico."

"Dobro, povem, ampak dekle..."

Zavzdignil je prst ter mi grozeče zažugal.

"Brez skrbi, Jernej! Kar mi poveš, pojde z menoj v grob."

Ogledal se je pazno na vse strani, primaknil se bliže k meni ter začel, ne da bi prejenjal z delom, s pritajenim glasom:

"Veš, to je bilo v onem času, ko sem bil jaz še tak, ko ste drugi ljudje. Bil sem zdrav, vesel, čvrst in pogumen, da bi se šel metat s samim medvedom, če bi bilo treba. Večkrat sem zašel tja gori k Merkušu — kaj bi tajil, hodil sem radi Katre. Rad sem jo imel, zelo rad in tudi ona mene, vsaj zdelo se mi je tako. Ni manjkalo mnogo, da bi začela pripravljati ženitnino, da se ni tedaj priklatil v vas tisti Šlibar, naj ga vzame vrag! Še danes se mi krčijo peti, če se spomnim nanj in..."

Frank J. Lausche SLOVENSKI ODVETNIK

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem otvoril svojo odvetniško pisarno ter bom uradoval po dnevi 1039 GUARDIAN BLDG. in zvečer od 6:30 do 8. ure na domu, 6121 St. Clair Ave. Izvršujem vse v odvetniško stroko spadajoča dela. Kadar rabite zanesljivega svetovalca v sodnih ali drugih stvareh, se obrnite zaupno na našega slovenskega rojaka, ki bo točno in vestno izvršil vaša naročila. PHONE — CENTRAL 710 MAIN 2327

Dr. Cowdrick

Zdravim samo v uradu. Poslužujem se vseh vbrizgavanj z a krvne in razne zastarele bolezni. Moja 35 letna izkušnja vam bo v veliko pomoč. Pridite, da vam razložim, kaj mi je mogoče storiti za vas. URAĐNE URE: — od 10. ure dopoldne do 6:30 zvečer. — Ob nedeljah do popoldne.

2209 ONTARIO STREET CLEVELAND, OHIO.

AMERICAN LINE

Direktno poslovanje iz NEW YORKA DO HAMBURGA VELIKE MODERNE LADJE

Ladja Manchuria odplove 24. februarja
Ladja Mangolia odplove 10. marca
Ladja Minnekahda (nova) odplove 24. marca (samo tretji razred.)

Najkrajša in najudobnejša pot. Sprejemajo se potniki za prvi in tretji razred. Potnikom tretjega razreda strežajo pri obedih strežajni v veliki jedilnici. Zaprte sobe se lahko rezervirajo za ženske in otroke.

Zglasite se v družbinem uradu 9 BROADWAY, NEW YORK ali pri lokalnih zastopnikih.

DR. L. E. SIEGELSTEIN

Zdravljenje krvnih in kroničnih bolezni je naša specialiteta. 308 Permanent Bldg. 746 Euclid ave. vogal E. 9th St. Uradne ure v pisarni: od 9. zjutraj do 4. popol. od 7. ure do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10. do 12. popoldne.

Tel. Main 2063

O. S. Cent. 1690

John L. Mihelich

SLOVENSKI ODVETNIK

902 Engineers Bldg., vogal St. Clair ulice in Ontario. PODRUŽNICA:

6127 St. Clair Ave., — Tel. O. S. Princeton 355-R.

"Jernej," sem mu segla v besedo, "i kdo vendar je bil in odkod je prišel tisti človek?"

"Kdo je bil? Postopač in zanikarnej. Dišalo mu je Katrino premoženje, drugega nič. Enkrat se je izdal za bogatega kupca, drugič za agenta in tretjič zopet za kaj drugega. V resnici je bil pa čisto navaden slepar."

(Dalje prih.)

GLAZBA

Podučujem mladino kakor tudi odrasle, v glazbi, zlasti igranje na citre, kitare in druge slične instrumente. Cena zelo nizka, ker želim, da se tudi tukajšnji rojaki s te vrsto glazbe bavijo.

Podrobne informacije dobite ob pondeljkih, sobotah in nedeljah na 6215 Glass Ave. MAKS PAVEK (37)

RAD BI ZVEDEL

za prijatelje Franceljna Vogel-nik s katerim sva bila skupaj v Celovcu leta 1911. Prosim rojake, da ga opozore na ta oglaš, če pa sam čita naj se mi javi. Tomaz Klemenčič, 14607 Thames Ave. Collinwood, Cleveland, O. (37)

Slovenecem države

MICHIGAN

naznanjamo, da jih v kratkem obišče naš glavni potovalni zastopnik

g. John Pungerčan

kateri je pooblaščen pobirati naročnino zaostalih in pridobivati listu novih naročnikov. Rojakom ga toplo priporočamo in želimo da se vsak zaveden delavec naroči na delavski list

"ENAKOPRAVNOST", kateri se bori in se bo še nadalje boril za koristi in pravice zavednega delavstva. Upravištvu.

MALI OGLASI

KAMDEN KOFFEE

DELO ISČE izučen slovenski mesar, zmožen popolnoma angleškega jezika in voziti avtomobil. Za naslov se obrnite na urad tega lista. (36)

IMAM ZA ODDATI 2 sobi, eno v spodnjem in eno v zgornjem nadstropju. Spodnja soba je lahko vporabljiva za pečlarje. Kdor želi imeti sobo, naj se zglaši na naslov: 1363 East 52nd St. (38)

PRODA SE POHIŠTVO.

Zaradi odhoda iz mesta se prodaja pohištvo za malo družino. Mogoče se dobi tudi stanovanje. Lepa prilika za novoporočenca. Kdor želi kupiti, naj se zglaši nemudoma na 1185 E. 61. St. zgoraj v ozadju.

NAZNANILO!

Vse delničarje in delničarke Slovenskega Doma v Collinwoodu, ki plačujejo delnice na obroke, se opozarja, da morajo biti plačane delnice v teku 6. mesecev, kot predpisujejo pravila, kajti drugače zapade vsa vplačana svota. Vsi prizadeti so prošeni, da to vpoštevajo.

Obenem se prosi vse delničarje in delničarke, da sporoče v najkrajšem času svoj pravičen naslov skupno z certifikat številko osebno ali potom dopisnice tajniku ali oskrbniku Slovenskega Doma.

JOHN HUCH, tajnik, 16102 Holmes Ave.

ZAPIRALEC STEKLENIC \$2.75

NA ŽIVILSKI RAZSTAVI

RAZSTAVA

PURITAN SLADU

V KOČI ŠT. 71.

Bodite pazni, kadar pripravljate.

SLAD HMELJ KAPCE

THE CLEVELAND BOTTLE & CORK CO.

2190 E. 9th St. vogal Bolivar Rd. Main 3924 Central 2408

LEPA PRILIKA ZA SLOVENCA.

Proda se dobro idoča restavracija in trgovina z mehkiimi pijačami. Vzrok prodaje: ker je lastnik preveč zaposlen z drugo obrtjo. Več se poizve v uradu tega lista. (40)

IZOBRAZBA JE TEMELJ VSAKEGA NAPREDKA!

Veliko ljudi je, ki imajo veliko voljo, toda manjka jim izobrazbe, za to ne morejo naprej. Kdor ni imel prilike, da se izobrazuje v mladosti, temu je odprta še ena pot, da si pridobi za življenje potrebno znanje, in ta pot so knjige. V naši zalogi dobite naslednja poučna in tudi zabavna dela:

Angleško-slovenski besednjak — sestavljen dr. F. J. Kern. Cena \$5.00.

Družinski koledar za leto 1921. Cena 75c.

Kratka navodila za državljanstvo. Cena 10c.

Poezije Ivana Zormana. Cena \$1.25.

V močvirju velemesta. 50c.

Pri naročilih po pošti priložite k navedeni svoti še 5c za pokritje stroškov.

AMERIŠKO - JUGOSLOVANSKA TISKOVNA DRUŽBA 6418 St. Clair Ave. Cleveland, O.

THE KAMDEN CO.

PEČEMO IN POKAMO V CLEVELANDU, O.

PRODA SE dobro idoča trgovina z grocerijo in mesom, v sredini slovenske naselbine. Proda se radi boleznii. Več se poizve v uradu tega lista. (41)

PRODAM LOTE

Naprodaj imam tri lote v West Park, Cleveland, O. Eden meri 56x163, drugi 40x163 in tretji 40x175 ft. Katerega veseli kupiti naj se zglaši na naslov: John Suhadolnik, South Fork, Pa. Box 801.

ČITAJTE!

SEDAJ IMATE PRILIKO KUPITI SI ČEVLJE

ZA POLOVIČNO CENO.

Naša navada ni, da bi prirejali razprodaje ker dobro blago ni treba usiljevati.

Toda ker je naša zaloga obval nastala preogramna, smo se namenili prirediti razprodaje, ki bo res nekaj nenavadnega.

OGLEJTE SI NAŠE RAZ-

LOŽBENO OKNO!

J. SCHWARTZ

752 E. 152nd Str.

LIBERTY BONDI IN VOJ NO VARČEVALNE ZNAMKE.

Prodajte sedaj. Mi plačamo v gotovini takoj. Simon, zanesljiv prekupčevalec, soba 216 Lennox Bldg., drugo nadstropje. Vzemite vzpejačo. Vogal deveta česta in Euclid dave, nad Singer Sewing Machine Co. Odpis do 6. ure zvečer.

Oglašujte v "Enakopravnosti!"

Tel. Central 2373 R.

Gramofonske Plošče

zahtevajte novi cenik

Velika zaloga ur in zlatnine.

Wm. Sitter

5805 ST. CLAIR AVENUE

Cleveland, O.